

רמי לדיז'נסקי (תותחנים) 22.11.2002

מ.א. 315135 סמ"ר רמי לדיז'נסקי

יורם: היום זה כמה? 21.

מלכה: 22/11/02. אנחנו ברמת-גן שעה 10:00.

רמי: בק"ק ר"ג.

יורם: איפה נולדת?

רמי: בק"ק תל אביב, בדרום תל אביב בשכונת שפירא. אז היא הייתה שונה ממה שעכשיו.

יורם: הייתה מאד, מאד הלח"י.

רמי: לא, הייתה...

יורם: הלח"י והאצ"ל.

רמי: היו שמה, אבי היה ב"הגנה", היה גם באמת לח"י, היה לאבי תקרית עם הלח"י בשכונת שפירא, בגלל הלח"י

קרע להם את פנקס ההסתדרות וזרק להם בפרצוף. כזה אידיוט היה. אדם עם כבוד!

יורם: איפה למדת?

רמי: בי"ס ביאליק.

יורם: ותיכון, איפה?

רמי: תיכון למדתי אקסטרוני.

יורם: לצבא מתי התגייסת?

רמי: ינואר '55, זה מתאים לשנתון של קדש.

יורם: ועוד איך מתאים! מה המספר האישי שלך, אתה זוכר?

רמי: 315135, את זה שוכחים? זה הכל.

יורם: איך הגעת למספר כזה יפה?

רמי: תקרא, מזל של גוי!

יורם: והדרגה שלך הייתה בסוף?

רמי: בסוף סמ"ר משהו כזה.

יורם: רמי זה רמי, נכון? זה רם? זה לא יורם, לא אברהם.

רמי: זה היה אופנתי בשנות השלושים.

יורם: ולדיז'נסקי עם "יוד" אחרי ה"ד"?

רמי: המקורי זה עם א' ו-ע'.

יורם: לא בידיש.

רמי: עם י' אחרי ה-ז'.

יורם: אחרי ה-ד' לדיז'נסקי.

רמי: כן.

יורם: יפה. לאן התגייסת? אתה זוכר את הגיוס?

רמי: הגיוס? לקחו אותנו לתל השומר, משמה אני יודע, שאלו מי מתנדב... היה, איך אומרים, בקשו להתנדב לצנחנים, ביקשתי שייטת 13. אבל לשחות אני לא יודע, אבל רציתי הכי קרבי ובסוף העבירו אותי לתותחנים לא שאלו אותי. עשיתי טירונות ב-404, מכיר את ה-404? זה גדוד צנחנים מהוותיקים. גם היה 402. זה בג'למה, 403 בצריפין ו-404 בחצור. גדוד תותחנים ידוע מאד. עשיתי טירונות קשוחה, בסגנון בריטי, בהתחלה, 10 ק"מ, שלושת רבעי נפלו, בתוך הטירונות עשינו 70 ק"מ עם החגור-פילים. מה עוד היה? יורם: מאיפה לאיפה?

רמי: מחצור עשינו סבוב לכיוון ירושלים שמה דרך ה... מ-3 בבוקר וגמרנו ב-8 בערב. זהו. למדנו שמה, כשאני התגייסתי, הגדוד היה עם תותחי קרופ 75 מ"מ עברתי שמה קורס, זאת אומרת טירונות שניה של תותחנים עברתי שמה, תותחנות, שלחו אותי גם למבדקי קצונה, נכשלת, אמרתי שאני לא רוצה להיות קצין. זה היה מין אופנה כזאת, אולי בגלל סיבות אחרות... מבדקי קצונה לא בגלל הטירונות, לא הייתי חייל ממושמע, אלא מהבדיקות הפסיכוטכניות, שלחו אותי בגין הבדיקות הפסיכוטכניות. מה עוד היה? השתתפנו בהרבה פעולות תגמול בתור תותחנים... יורם: באיזה?

רמי: פעולת הסבחה, שמעת עליה? אני זוכר שחזרנו מהסבחה, אז הביאו לנו, לא היה צוותי הווי, הביאו מ"הבימה" שחקנים שיקראו לנו מערכונים. זה היה מעניין אותנו כמו שלג דאשתקד... אבל עם רצון טוב... עכשיו אני מעריך את זה. אחר כך היינו... כמעט בכל הפעולות התגמול הייתי שהיו בתקופה ההיא, חוץ מבצפון, כנרת ואלה, אפילו בפעולות בערנדל שההוא נפצע, איך קוראים לו, ההוא מכוכב יאיר (*כוכב הרוחות כמובן, חוות שושנה). יורם: מאיר הר-ציון.

רמי: מאיר הר-ציון נפצע שמה. היינו, זה היה בערב יום כיפור, חזרנו למחנה נתן שמה השביתו אותנו, יום כיפור. היינו בהרבה... היה גם על יד קרית גת שמה שנהרגו שמה, נרצחו חמישה מהעתודה האקדמית, הייתה איזה פעולה, שכחתי את שמה. מה עוד היה שמה? יורם: ערב מבצע קדש לקחו את הגדוד שלנו לאזור קלקיליה לכפר-סבא, איך אומרים שמה, רמת הכובש, שמה גיליתי בפעם הראשונה את האבוקדו. על-יד מטע של אבוקדו. לא ידענו מה זה, חשבתי שזה מנגו. טעמתי וזה היה כמו סבון בפה שלי, אני זוכר את זה. בפעולת קלקיליה, היא הייתה ביום ראשון או שני הוציאו אותנו משמה והחזירו אותנו לגדוד בשבת בצהריים. למה?... יורם: פעולת קלקיליה הייתה ביום ראשון או שני?

רמי: כן, היינו מועמדים לשמה בשבת וביום שבת לפני זה הוציאו אותנו משמה. אני זוכר, חפרנו את העמדות, אדמה כל כך קשה, חמרה כזו כבדה זה היה כמו גומי לדפוק על זה עם המכושים, אז היו חופרים את העמדות של התותחים, היו חופרים עם טוריה ומכוש. אז, היינו בקלקיליה, היינו עם 25 ליטראות בריטים. לפני זה היינו בסבחה, היינו ב-75 מ"מ גרמנים. היו להם במקור גלגלי-עץ אבל הרכיבו להם גם צמיגים. הרכיבו להם גלגלי-גומי. מקלקיליה, מרמת הכובש העבירו חזרה לחצור שמה חכו לנו כלים חדשים שהיה כבר הסכם עם צרפת וישראל על מבצע-קדש אז הם שלחו לנו שי תותחים מתנייעים. הראשונים בצה"ל, ה-MX-ים עם 105 מ"מ. אבל לא טנק אלא תותח. עם תותחים 105 מ"מ. ה-25 ליטראות זה היה הרבה פחות זה היה 80, 80 וכמה מ"מ. אני גם למדתי על הנפוליונצ'קים, בזמני, התחלתי למדתי על הכוונות שלהם, היו משתמשים לאימון קצינים לטווח עם הנפוליונצ'קים, אז צה"ל לא

היה כל כך עשיר. למדו אותנו במשך קרוב לחודש ב-MX-ים האלה למדו אותנו והגיע מבצע קדש וראו שהגדוד הוא לא אי אי אי בכלים האלה אז הקימו הגדוד יצא למבצע קדש עם 25 ליטראות ולקחו נבחרת של ה-MX-ים, של תותחים מתנייעים. הגדוד, ה-25 ליטראות יצאו לדרך, מסביבות אילת, יצאו מ... נכנסו לסיני דרך שמה וה-MX-ים צרפו אותנו לחטיבה שפרצה ברפיח. אני זוכר שמה איזה מקרה שנפגשתי עם משה דיין ברפיח. עמדנו מאחורי גדר סברס באיזה מחנה, במרחק איזה חצי ק"מ מאתנו התחולל קרב מבית לבית. כבשו את המחנה. וזה היה ביום. פתאום הדלת האחורית נפתחת ואת מי אני רואה, את משה דיין בא, נכנס, "מה נשמע חברה". אמרתי ילד הייתי. "עוד מעט נגמרת המלחמה, אנחנו רוצים להכנס לפעולה". אז אמר "אל תדאג, אל תדאג" הלך הלאה. הוא בא לראות את הכלים החדשים. מה עוד היה שמה? משמה נכנסנו לכיוון סיני מבין רפיח ל... ירינו שמה קצת, לא, בעצם בתוך, אני לא זוכר אם ירינו שמה. כבשו את רפיח בלי שאנחנו נירה אפילו פגז אחד. בתוך רפיח ירינו כנון ישיר. בגלל ההגבהה הגבוהה שלנו אז היו עמדות מקלעים על הבתים הגבוהים, אז לקחו אותנו שהטנקים לא יכלו להגביה גבוה אליהם אז לקחו אותנו לדפוק את העמדות מטווחים של 300, 400, 500 מ'. משמה,

יורם: אתה הרגשת משהו? אתה זוכר משהו? טענת פגז, ירית, לחצת?

רמי: אני זוכר משהו לא יפה.

יורם: נו.

רמי: אסור לספר את זה, זה לא יפה, ירו בדרך חברה', ראו על דמות שהסתתרה מאחורי עצים. אחר כך יש, כתבתי בבחינות בגרות כתבתי סיפור על זה איך שזה עבר, אבל זה אחר כך. בדרך, בדרך אחרי רפיח, לכיוון אל-עריש, ירו, אני רואה יורים, יורים על דמות מאחורי שיח ולא פוגעים לקחתי את העוזי ובצרור הגעתי וצחקתי שמה, אחר כך צעקו שהייתה שמה אישה מאחורי השיח הזה, מה יריתי בה, אמרתי לא ידעתי, נשאר לי טעם מר בפה מאז, מהמקרה הזה. ואני בטוח שפגעתי בה. אני ראיתי איך שהקליעים פוגעים בה. מה עוד היה שמה. אחרי רפיח, בדרך איך אומרים, עברנו החטיבה, החטיבה נקלעה למארב, למארב של המצרים. המפקד שלנו, סרן אייזיק קראו לו, המשפחה שלו ויינשטיין, הוא עצמו סיפור בפני עצמו האייזיק הזה (*שאלתי על הכתובת, קבוץ לוחמי הגטאות)... תשמע מה האיש הזה עשה, הוא היה רב סרן, מיגור, בצבא הרוסי, ברח והוא הגיע לארץ, אתה מבין. הוא היה כנראה מבין בארטילריה, אז שלחו אותו להטביע את אלטלנה... גם הרס"ר שלי בגדוד, שפרנסקי, הוא הפעיל את התותחים שירו מעל הדגניות במלחמת השחרור. בכלל התמונה הצבאית התבהרה לי. טוב, מה אני מקשקש. אנחנו היינו אחרי רפיח, שמה נכנס למארב ארטילריה, אייזיק הזה חתך שמאלה, לקח אותנו, אנחנו היינו חצי טנקים. טנקים עם שריון דק. חתך ימינה בעצם, ובא, עשינו סבוב בדיונות והגענו לאלה שירים על אלה, היה טנקים ומשמידי טנקים יורים על החטיבה, ממרחק של 300 מ', באנו מהדיונות והתותחים האלה, אפשר לירות בהם בקצב מהיר, אז ירינו אולי 10 פגזים בדקה. היה מקרה אחד שמשמיד טנקים, לא זוכר, נדמה לי ארצ'ר, ארצ'ר, ש... זה לא בכוונה, הכנסתי לו פגז לתוך הקנה שנפתח כמו פטריה. אבל למה זה היה? הוא סובב את הקנה ואני סובבתי את הקנה, אני הייתי בכוונות, אמרתי, הגעתי אליו ואמרתי לחברה', תירה, המשנה הזה זה אפשר לירות, למשך כבל. אז הוא ירה, אני התכוונתי למטה מתחת לקנה להכניס לו את הפגז וזה נכנס לו בדיוק בקנה. התוצאה אותו הדבר. הם ברחו משמה, מה שנשאר מהם ברחו. אחר כך צרפו את כל העניינים האלה לאלוף, לציון לשבח של אלוף הפיקוד והלבישו את זה על מישהו אחר. החברה' עשו סקנדל, החברים שלי בפלוגה עשו סקנדל ורצו... אז הסמג"ד התפטר אתם, טוב, אז אני אלך לנשיא המדינה בחג העצמאות. למרות שלא הייתי מי יודע מה איזה חייל ממושמע.

גם כן לא הגעתי לנשיא, אל תחשוב שהגעתי לנשיא. הלכתי לג'וליס, שמה, הייתי בפיקוד שריון. הלוויית ממישהו, מחבר, האייזיק הזה אמר, תלבשו את המדי א', הולכים למלחמה, תלבשו את המדי א', אז השחתנו אותם, את המדי א' שלנו, לא היה לי מדי א'. הלוויית ממישהו מדי א'. הגעתי לג'וליס, הלכתי ביום שמש חם כזה, הגעתי לג'וליס, זה נהיה כמו סמרטוטים עלי המדים עם הזיעה. הרס"ר שמה שואל אותי "הבאת כלי גילוח, כלי צחצוח, הבאת חליפה רזרבית, ככה אתה רוצה להופיע לנשיא, לך בחזרה לבסיס", זה נגמר התעודה מהנשיא. ומה היה הלאה? אחרי... התקרית הזאתי של אל-עריש שהיינו מכותרים, אני זוכר בלילה, הצבנו מוטות כוון יש תאורה מינימלית שיראו אותם בלילה אז המוט כיוון תיכף חטף פגז, העיפו אותו, המוט, המצרים ראו את האור של המוט כיוון, ירו לשמה פגז בטנק או משהו, תיכף הקפיץ את המוט. בבוקר כבר עשו סדר באזור. היינו מכותרים איזה שש, ארבע שעות. למחרת בבוקר הגענו שמה לאל-עריש. דברים שיפלילו את מדינת ישראל אני לא אספר לך.

יורם: שום דבר כבר לא יפליל כי שלמו פיצויים למצרים.

רמי: לא, כי רצחו שבויים שמה. עזוב את זה, אני לא אספר. הגענו לשמה...

יורם: אתה ראית דבר כזה?

רמי: לא ראיתי. אפילו אם אני ראיתי, גם לא ראיתי. אחר כך היה שמה קטע מרגש על החוף. תמונה לא נורמלית, כתבתי את זה, חבור על זה בזמנו שעשיתי בגרות. עשיתי בגרות אחרי הצבא. אז היה קטע. עמדנו על החוף באל-עריש. היו שמה תמרים בשלים. היינו זורקים אבנים למעלה להפיל תמרים לאכול תמרים. זה היה על החוף, היה ענן של זבובים ופצועים מצרים שמה חצי גוססים זה היה, ראיתי, צלמתי בזיכרון שלי, אחד אני זוכר, זוחל אולי מטר בשעה אבל זוחל. היה לי קטע אחד בלילה שלמחרת. אספקה לא הגיעה לנו. אבל חברה' מובילים את השמירה, עברנו על יד טנדר, החברה' פרצו לחנויות של הערבים ולקחו חלבות משמה וכל מיני דברים. אבל כמה היה במכולת של הערבים. אבל בדרך היה, ראיתי, עצרנו על יד טנדר שחטף רקטה ממטוס בקבינה. היו שמה שני הרוגים אבל בבגז', בארגז של הטנדר היה, ראיתי שני ארגזים של בשר ארגנטינאי. הבאתי את זה לחברה', כל הפלוגה אכלה מזה, שבעה. או שהביאו לנו ברווזים, עם הבדלים האלה, ברבורים (*תרנגולי הודו) קוראים להם, החברה' נכנסו לכפר. אני לא הלכתי, הביאו ברבורים, שחטנו אותם, אני זוכר ששמת רגל על הראש, אני הייתי השוחט. התיישרתי הגוף עלה והראש זה... ניקינו את הברבורים ועד שרצינו לעשות מדורה לבשל אותם, עד ש... עשינו את המדורה היה לנו הכון לנוע. זזנו משמה. אז עטפנו אותם בסמרטוט. מאיפה היה לנו סמרטוטים לבנים נקיים? בדרך היה אוטובוס של תיירים, אוטובוס של פליטים שברחו. הם ברחו מהאוטובוס, הפקירו אותו. על הגג הייתה ערמה של מזוודות. אמרתי לנהג תעצור, צעקתי לו, לא שמע. הוא האט, אני קפצתי מהגג של הכלי לגג של האוטובוס וחיכיתי אני אזרוק איזה עשרה מזוודות והחברה' יהיה להם שמחה וששון. אז החמור הזה עצר איזה מאתיים מטר קדימה. עוד לא למדו את הכלים, זה היו כלים חדשים, שבועיים, שלושה שבועות למדנו עליהם אז ירדתי עם שני מזוודות מהאוטובוס ורצתי. אני זוכר את עצמי מאז שאני רץ, את הקטע שאני רץ עם הזה. אחר כך בלילה פרשנו בצד, פרשנו ללילה ואיפה פרשו אותנו, בביצת מלח ולא יכולנו לצאת, הכלי שקע עד הגרון, ואנחנו עבדנו כל הלילה, ולא רחוק משם היה איזה בנין שפוצצו והיו שם מצרים הרוגים וגוססים וכל הלילה הם יללו להם. זה היה פחד-מוות היללות. היה חושך-מצרים ואתה לא ידעת איפה אתה נמצא. בבוקר לא ידעו איך לחלץ אותנו אז מפקד החטיבה אמר: כלי לא משאירים ועוד כלי כזה יקר וחדיש. לקחו, עכבו את כל החטיבה. לקחו כבלים מכל החטיבה ושלושה טנקים, אני

לא זוכר איזה אפילו, גררו אותנו מרחוק. חברו כבל לכבל וגררו אותנו מרחוק והוציאו אותנו מהביצת-מלח. אחר כך הגענו לעד 10 מ' מהתעלה. עמדנו, פגשנו רופא. לי הידיים התמלאו פצעים.
יורם: ממה?

רמי: אולי מהריקושטים, אולי מזה, זה היו נפוחות שני הידיים. עטפתי אותם עם תחבושות אישיות, של המצרים, שלו, זה לא חשוב. בא, פגשתי רופא, אמר "תשאיר את זה פתוח באוויר, זה יעבור", ובאמת ככה. הייתי עובד על הכוונות ככה, למעלה, אז הייתי מוגבה וזה, וזה היה כלי משוריין והיינו יורים אפילו תחת אש. וזהו, הגענו. היה לנו תקרית, מישהו פלט, קבלנו "עוזים", אז מישהו פלט בתוך הכלי, בתוך התותח, פלט צרור ופצע מישהו אחר. הריקושטים פגעו, אני זוכר, הייתי הולך, היה לי מחסניות מוצלבות אז הייתי הולך כל הזמן עם המחסנית בתוך הזה. אני זוכר שאייזיק תפס אותי והוציא לי את המחסנית ואמר "אל תלך עם המחסנית מספיק היה לנו פצוע אחד" וזהו. באנו לתעלה וחזרנו לאל-עריש. הבסיס שלנו היה אל-עריש עד שפינו את סיני אז העבירו אותנו לעומר. זה הכל.

היינו נוסעים לכיוון התעלה והעוזי על ידינו והיינו יושבים ומסתכלים על הנוף. וזה היה עקבתי, אחרי שעברנו דהרנו, אנחנו עומדים באיזה מקום פתאום אני רואה חייל מצרי עם קרל-גוסטב הולך שמה. אני יורד, לא לעצור אותו, לקחת ממנו את הנשק. הוא בורח, אני בא לירות בו, המחסנית נופלת, מישהו שיחק במחסנית למעלה. אמרו לי, חמור, כמעט הוא הרג אותך.

יורם: מבקש שיספר בפרוטרוט ומשהו מיוחד.

רמי: הקרב שהברחנו את המארב המצרי. אני זוכר שכוונתי לבסיס התותח. אבל זה היה מהר ופתאום הקנה נפתח לו, אחר כך הראו את התמונה שלו בעיתון "במחנה". בעיתון "במחנה" של מבצע-קדש הכלי שלנו היה בשער ונדמה לי שאני הייתי על הגג של הכלי יושב, הייתי שמה יושב על הגג או לא יושב, צלמו אותנו בשער של ה"במחנה". מקדש אין תמונות. מצלמה, דבר יקר, מצלמה. ילדים בני שמונה-עשרה, עוד משכונות עוני יכול להיות להם מצלמה? בששת הימים כבר היה טרנזיסטור אחד בכל הסוללה בגדוד היה, הוא ספר לנו שכבשו את ירושלים. ירדנו מהכלים ורקדנו, אני זוכר, משמחה. כשכבשו את ירושלים בששת הימים. ואיזה ברוך היה באמצע התקפת-אוויר של המצרים, כמה שהחיל-אוויר שלהם הושמד היה להם כמה מטוסים להתקיף אותנו.

יורם: את היציאה ממש למלחמה אתה זוכר?

רמי: כן, כן, כן, אנחנו, אני זוכר שעמדנו בשער המחנה, אני לא יודע אם נסענו עם טריילרים, נדמה לי על שרשרות נסענו למצרים, יכול להיות. אני זוכר שעמדנו בשער הבסיס ב-404 בחצור, ושם בלילה המלחמה כבר החלה, אנחנו איחרנו כבר, בלילה שהתחילה המלחמה.

אנחנו יצאנו רק מהבסיס. או לפני זה, אני לא יודע, על שרשרות נסענו לשמה אני זוכר שמה קבלתי "עוזי". ה"עוזי" היו חדשים, קבלתי "עוזי", לא ידעתי לפרק אותו אפילו.

יורם: לקחו לך את הצ'כי?

רמי: כן.

יורם: דברו אתכם? הייתה פקודה מסודרת?

רמי: לא הגיע אלינו, אולי אחר כך. נסענו לרפיח, המלחמה התחילה, כבר היו הצניחה בסבחה (מתכוון למתלה) כבר הייתה, רק למחרת אנחנו נכנסנו לרפיח. אני זוכר ישבנו עם חברה' ממלחמת השחרור על ידינו היו. הם היו על מדורה ושרו כל הלילה. אני זוכר את השיירות של הפצועים שבאו עם טנדרים, לקחו אותם מהקרוב ברפיח ואחר כך היה לנו... היה חמישה איש בצוות בכלים האלה. נתנו לנו חמישיה אחת ועד שנכנסנו למלחמה לא היה אוכל, גמרנו את האוכל לפני שנכנסנו למלחמה. אבל מצאנו בדרך אוכל פחות או יותר. ביום כפור זה היה עוד יותר גרוע. 3 ימים לא הגיע אלינו אוכל. מים, אמרנו הכלים צריכים מים אז הביאו מים בשפע. אחר כך היה יותר מדי אוכל. זה הכל, אני חושב. חזרנו מסיני, הגענו לאל-עריש. הבסיס שלנו היה באל-עריש. עזבנו את המקום רק אחרי שפינו את סיני אחרי ההסכמים והגענו לעומר. היינו כמה זמן בעומר.